

DREPTUL

LEGISLAȚIUNE—DOCTRINA—JURISPRUDENȚA—ECONOMIE POLITICĂ

APARE ODATA PE SAPTAMANA SUB CONDUCEREA D-ilor

C. G. DISSESCU

V. ATHANASOVICI, PAUL NEGULESCU, DEM. NEGULESCU, ALEX. CERBAN, G. MEITANI

N. POLIZU-MICSUNESTI, C. HAGI-THEODORAKY

SILIU RĂDULESCU
SECRETAR DE REDACTIE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
3, STRADELA SF. SPIRIDON, 3

B. P. RĂDULESCU
REDACTOR-ADMINISTRATOR

Ioan D. Filitti.—Dreptul tribunalelor de a examina în fond și de a aprecia calificarea legală a faptelor de contravențiune și de contrabandă la legea vamală.

Jurisprudența Română.—Inalta Curte de Casație și Justiție, Secțiune Unite.—Mandat conferit de mai mulți asociați într'un scop anumit — Drepturile mandatarului. — Persoane morale. (Em. Cămărășescu cu Casa de Depuneri și Consemnațiuni).

Trib. Tecuci.—Prescripțiunea instantanee. — Lucruri mobile. — Dovadă contrarie.

Dreptul tribunalelor de a examina în fond și de a aprecia calificarea legală a faptelor de contravențiune și de contrabandă vamală

În *Dreptul* No. 43 din 31 Dec. 1922 s'a publicat decizia No. 271 din 1922 a Inaltei Curți de Casație, secțiune unite, care rezolvă o chestiune de principii în materia legii vamale. Soluțiunea nu este nouă, de carece a fost proclamată prin sentința No. 946 din 1921 a Trib. Ilfov, s. I, în procesul de contravențiune imputată de Min. de Finanțe firmei Behles-Cereale. *Dreptul*, No. 16 din 30 Aprilie 1922, a publicat această sentință împreună cu adnotațiunea noastră cuprinzând argumentele principale, ce am dezvoltat dinaintea Trib. în calitate de reprezentant al numitei firme, și pe care Trib. le-a adoptat, recunoscând dreptatea cauzei firmei Behles împotriva Min. de Finanțe. Min. de Finanțe a atacat cu recurs sentința Tribunalului; dar cu ocaziunea formulării motivelor de casare, luând avizul consiliului de avocați ai Statului, a retras recursul, cu toate că Tribunalul, în calitate de instanță de trimitere, împărtășise o teză absolut opusă aceleia din deciziunea No. 335 din 1919 a Inaltei Curți, s. III, prin care se primise recursul Ministerului și se casase sentința Tribunalului Vlașca.

Teza adoptată în sentința Trib. Ilfov, s. I, se rezumă în următorii termeni:

„Că, prin art. 215 al legii vamale, așa cum a fost modificat prin legea de la 6 Aprilie 1916, se atribuie instanței de apel competența de a cerceta în fond existența contravențiunii vamale și de a examina calificarea dată faptelor de autoritatea vamală, spre a se convinge dacă contravențiunea este întemeiată. Că, fără acest drept și fără această competență, s'ar anihila cu desăvârșire și s'ar face iluzorie modificarea art.

215 din legea generală a vămilor”. Ceiace a sugerat modificarea art. 215, a fost seria numeroasă a reclamațiilor adresate Ministerului contra agenților, conduși de un exagerat spirit de fiscalitate, și ideea că aparține Justiției rolul de a da calificarea legală faptelor, după urma cărora se aplică sancțiunile.

Sub imperiul legii generale a vămilor din 1915, apelul contra hotărârei Administrației vămilor se considera că investește tribunalul numai cu dreptul să verifice, din punctul de vedere pur formal, dacă sunt îndeplinite sau omise formalitățile prescrise de lege, pentru constatarea infracțiunilor. Însă dispozițiunea legii sancționând respectarea diverselor formalități avea rezultate prea grave în materie de contravențiuni, și aceasta de multe ori din cauza iuteții în mersul afacerilor comerciale sau din cauza confuziunilor sau erorilor evidente săvârșite de prepușii comercianților, nu numai fără intențiune, dar fără măcar posibilitate de a prejudicia drepturile vamale (cum a fost cazul izbitor al firmei Behles-Cereale).

Jurisprudența, având în vedere textul art. 215, care cuprindea, atunci ca și astăzi, și dispoziția că: „Tribunalele nu vor putea să scuzeze pe contravenienți pentru lipsă de intențiune frauduloasă sau pentru eroare din partea delicuentului”, se menținea în sensul că, în apel, nu se pot discuta decât estimiunile de formă și de legalitate ale constatării și încheierii actului de constatarea infracțiunii, fără ca tribunalele să se preocupe de existența însăși a infracțiunii (contravențiune sau contrabandă), pe care n'o putea înlătura decât numai reușita procedurii înscrierii în fals contra afirmațiilor din procesul-verbal de constatare. Modificarea de la 1916 — deși explicată în Parlament cu oarecare timiditate — a făcut să cadă un zid masiv, care împedea controlul larg și obiectiv al Justiției, dreptul ei de analiză a faptelor mai ales, la lumina discuțiilor contradictorii și dreptul de a aplica sancțiunile pe baza convingerei justificată de existența unei infracțiuni legale. Termenii modificării se referă la contravențiuni, căci al. 3 din art. 215 se exprimă astfel: „In ce privește contravențiunile la formalitățile prescrise de art. 89 din lege și cele din omisiuni dela formalitățile vamale, pe lângă nulitățile de formă din art. 203, Tribunalul va putea examina și în fond dacă contravențiunea este întemeiată...”; și în

plus al. 1 din art. 215 (modificat la 1916 în redacția lui) spune: „Procesele-verbale... vor face probă în Justiție, până la înscrierea în fals, numai în ce privește contrabandele”. Din aceste texte ale dispozițiunii legale rezultă: pe de o parte, că procesele-verbale de constatarea contravențiunilor sunt simple elemente de fapt; pe de altă parte, că legea a recunoscut formal Justiției rolul ei adevărat de control și de judecată, întrucât a acordat tribunalelor facultatea de a examina în fond existența contravențiunilor. Ei bine, deciziunea dela 1919 a Casației, s. III, tăgăduia, în mod implicit, Tribunalelor dreptul de a examina în fond existența sau posibilitatea de existență a contravențiunii în dauna vămei, și deci competența de a depăși chestiile de formă spre a se convinge de temeinicia în drept a infracțiunii; pe când deciziunea din 1922 a Inaltei Curți, secțiuni-unite, stabilește că legea vamală prin art. 215 reglementează, chiar în materia contrabandelor, numai forța probatorie a faptelor constatate de agenții instrumentatori, iar încât privește calificarea legală a faptelor, ea aparține instanței de apel.

Prin urmare soluțiunea secțiunilor-unite ale Casației consacră, cu autoritatea care îi dă forța obligatorie pentru instanțele inferioare, teza după care Justiția are, și în această materie, rolul de control și de judecată efectivă. Astfel, modificarea dela 1916, și eroarea interpretării restrictive a atribuțiunilor Justiției, precum de asemenea rezistența Tribunalului Ilfov, s. I, la 1921 contra tezei restrictive și rezistența similară a tribunalelor la 1922 în afacerea, care a făcut obiectul recursului în secțiuni-unite, au dat impulsul necesar ca să se poată ajunge la soluțiunea adevărată a problemei.

Intr'adevăr, când secțiunile-unite ale Inaltei Curți au luat în considerare modificarea legii generale a vămelor la 1916 și teza exactă a acestei modificări, când a analizat caracterul juridic al infracțiunii vamale și când a constatat că legea vamală nu restrânge prin nici o dispozițiune formală dreptul tribunalelor de a examina calificarea legală a faptelor, a interpretat și generalizat dreptul de control și de apreciere al Justiției pentru ambele feluri de infracțiuni (contravenție și contrabandă), pe considerațiunea exactă că Justiția este în măsură și în rolul ei să dea calificarea legală a faptelor, chiar atunci când constatarea lor nu poate fi înlăturată de cât prin procedura înscrierii în fals.

Sunt aci două chestiuni deosebite: a) Chestiunea faptelor constatate și puterea lor de afirmațiune a unor împrejurări, până la înscrierea și dovada în fals contra constatărilor făcute de agenții autorității publice; b) chestiunea examinării juridice și aprecierii dacă aceste fapte întrunesc elementele prescrise de lege, pentru a constitui o infracțiune supusă sancțiunilor. Numai această distincțiune putea să constituiască baza exactă a unei interpretări juridice bune.

Interpretarea legii făcută cu asemenea spirit juridic, cu simțul de legalitate profesională, dar unit cu simțul de echitate socială și acordat cu judecata rațională, este singura care înalță prestigiul și autoritatea puterii judecătorești. Mentalitatea de după răz-

boi, furișată în sanctuarul Justiției sub forma necesităților imperioase, a avut și are încă rezultate nedrepte și criticabile; de aceea urmează să înregistrăm cu satisfacție mare decizia No. 271 din 1922 a secțiunilor-unite ale Curții de Casație, dată sub președinția celui mai înalt magistrat.

Dar totodată este o datorie pentru noi toți să semnalăm tot ce se abate din această cale, tot ce jignește spiritele călăuzite de concepțiunile dreptului protivnic soluțiilor de arguție, soluțiilor fără suflet de echitate, soluțiilor fără spirit de armonizare a textelor pentru triumful dreptului, iar nu a aparenței de drept.

În această ordine de idei să-mi fie permis să găsesc prilejul de a semnală o chestiune de actualitate importantă și de natură a lăsa o mare decepțiune în rândurile tuturor pentru valoarea sau eficacitatea hotărârilor judecătorești.

Legea actuală privitoare la prelungirea contractelor de închiriere, și care înlocuiește decretul-lege al chiriilor din 2 Aprilie 1920, inspirată de ideea de a accorda, odată cu prelungirea generală a contractelor de închiriere de clădiri în folosul chiriașilor din cauza lipsei de locuințe, și dreptul de evacuare a chiriașilor în cazuri speciale și anume motivate de necesități mai imperioase și superioare. Între aceste cazuri legea prevede necesitatea imperioasă a nevoiei de locuință a familiei, după numărul membrilor care o compun și se adăpostesc obișnuit împreună. Pentru a satisface această necesitate primordială a familiei, care este baza de formațiune a unui popor sau a unei națiuni ce se organizează într'un stat, menit să desvolte cultura individuală și socială și să facă a progrese civilizația omenirii, legea a prevăzut dreptul pentru Justiție să evacueze pe chiriașii dintr'un imobil, în care stă și proprietarul cu familia lui, dar în încăperi absolut insuficiente pentru traiul normal și decent al acestei familii.

Legiuitorul și-a dat seama că bunăoară un proprietar însurat, având băeți și fete, și stând cu părinți sau rude apropiate în două sau trei camere, are o situațiune intolerabilă, atât din punctul de vedere particular cât și din punctul de vedere general. Legiuitorul și-a dat seamă că o asemenea situațiune este inadmisibilă, fiindcă este periculoasă și demoralizatoare din cauza promiscuității. Interesul primordial al familiei, care este și interesul de căpetenie al Statului, a determinat, așa dar, potrivit necesităților indiscutabile ale societății, măsura de a se da familiei puțința imediată de a avea toată locuința suficientă, și a preferi în dreptate rațională familia proprietarului familiei chiriașului, în imobilul proprietarului.

Pentru atingerea acestui scop, legea din 1922 a dat în competența Tribunalelor evacuările cu procedura legii proprietarilor — adică o procedură urgentă: înfățișarea la Tribunal în termen maxim de 8 zile libere, fără drept de opoziție, apelul în 3 zile libere dela pronunțarea hotărârei, fără opoziție, recursul în Casație fără drept de opoziție și judecată sumar în camera de consiliu, sau în loc de apel, contestație judecată după regulile contestațiunii la execuțiunile silite și în termen maxim de 8 zile, etc.

Ceva mai mult, legea din 1922 arată ea însăși în ter-

meni categoriei și imperativi importanța foarte mare și natura de extremă urgență a rezolvirii și executării acestor evacuări, când prin art. 4 final ea declară dispozițiunile ei de ordine publică, și când prin art. 2 lit. c, alin. 4 dispune că evacuările chiriașilor se vor face chiar dela 23 Aprilie 1923 sau cu începere dela 26 Octombrie 1922 st. v. (6 Mai sau 8 Noembrie).

Data de 23 Aprilie sau de 26 Octombrie este orânduită de lege pentru executarea evacuării, — bine înțeles în folosul acelor proprietari, care s'au adresat din timp Justiției ca să obțină titlul executor.

Când o dispozițiune este declarată de lege de ordine publică, înseamnă că este o dispozițiune motivată de un interes general (pe care l-am arătat) și care ar putea fi compromis, dacă părțile sau judecătorii ar putea împedeca aplicațiunea legii: este o regulă elementară de drept.

În loc de toate acestea, lucrurile se petrec în realitate altfel. Proprietarii, după ce s'au adresat instanțelor de fond, și după ce cu mari întârzieri au obținut hotărârea definitivă care ordonă evacuarea chiriașilor, în momentul executării, sunt citați cu o extremă urgență pentru judecarea suspendării, și aud pronunțându-se de aceiași judecători, care au ordonat evacuarea decretată de legea de ordine publică, suspendarea executării ei, până la judecarea recursului ce chiriașii au îndreptat contra hotărârei definitive de evacuare!

Dar să citez un exemplu concret, pentru ca analele judiciare să rețină o realitate, un fapt petrecut și al cărui imens rău dănuiește și în momentele de față.

Proprietarul unui imobil din Capitală, având 2 apartamente din care unul ocupat de chiriașul său, iar celălalt de dânsul și familia sa compusă din 5 membrii ocupând 2 camere, obține cu chiu cu vai (după întârzieri la instanțele de fond) în Decembrie 1922 o hotărâre definitivă de evacuare, pe care o și pune în executare. Imediat chiriașul face recurs în Casațiune fără motive și apoi se adresează instanței de fond ca, potrivit art. 68 din legea Inaltei Curți de Casațiune, să obțină suspendarea executării. La judecata suspendării, fixată înăuntrul termenului de 8 zile pentru executarea hotărârei de evacuare, și judecată cu precădere (adică înaintea cererilor de evacuare ce sunt de ordine publică!), proprietarul, față cu pretențiunea chiriașului de a obține suspendarea pe baza depunerii a două câșturi de chirie, conform legii proprietarilor, opune dispoziția facultativă a art. 68 din legea Casatiei și dispoziția art. 4 din legea pentru prelungirea contractelor de închiriere, și cere respingerea suspendării, întrucât după art. 68 citat în tot cazul urmează ca să se depună o cautiune apreciată ca valoare a imobilului, proprietarul urmărind în Justiție

redobândirea întregii posesiuni a imobilului. Instanța de fond însă, suspendă executarea pur și simplu pe baza depunerii echivalentului a două chirii.

În fine, proprietarul foarte încrezător în dreptul său, plătește imediat citațiunile în recurs și cere un termen de înfățișare la Casație. Aici intervine partea și mai gravă a situațiunei. Înalta Curte de Casațiune, pe considerațiunea că art. 42 din legea organică a Casatiunei acordă pentru depunerea motivelor de casare două luni de la înregistrarea recursului, refuză fixarea termenului de judecată. În speță, recursul fiind înregistrat la 17 Decembrie 1922, termenul de 2 luni menționat expiră la 17 Februarie 1923; și cum termenul de judecată se fixează peste o lună, el ar ar fi după 17 Martie 1923; iar dacă o împrejurare de forță majoră mai provoacă o amânare, iată, dar, executarea evacuării cerută pe Octombrie 1922, întârziată până în Aprilie 1923, adică aproape până la termenul de prelungire edictat de lege!

Absurditatea consecințelor reeșind din aplicațiunea în atari condițiuni a legii dela 23 Aprilie 1922 este ne mai auzită. Este atât de ne mai auzită, însă, încât nu este posibil a se permite să dănuiască lucrul, numai sub cuvânt că legea este criticabilă.

Primul-Președinte al Inaltei Curți de Casațiune, cu ocaziunea deschiderii anului judecătoresc la 1 Sept. 1922, a semnalat această cestiune, arătând că prin defectuositatea legii din 1922, care se referă la legea proprietarilor, inconvenientul judecării recursului în termenele lungi și normale prescise de art. 42 din legea Curții de Casație, subsistă în prejudiciul împricinatilor și în dauna autorității morale a legii. Cu toată autonitatea ce impune cuvântul celui mai înalt magistrat, reputat pentru calitățile sale, cred că, în cazul legii dela 1922, Justiția nu se găsește dezarmată și că, în cadrul legilor și prin armonizarea dispozițiunilor legale cu acel spirit juridic despre care vorbeam mai sus, Justiția este în rolul ei să înlăture o consecință evident imposibilă, absurdă și care nu poate fi presupusă în intenția legiuitorului. O bună interpretare juridică, făcută de jurisprudență, este numai aceea care face aplicabilă legea. Dacă legiuitorul proclamă regula socială pentru oamenii trăind în comun, justiția proclamă dreptul particularilor în fiecare cauză ce este supusă aprecierii sale. Justiția are ca normă regula socială edictată prin lege, dar n'are datoria de a constata că legea este absurdă și dreptul de a o lăsa neaplicată pe acest motiv, fiindcă regulile juridice de interpretare arată că trebuie urmărit scopul legii și adus la îndeplinire.

Planio! un adevărat jurisconsult și inspirat de concepția înaltă juridică a lui Ihering, se rostește admirabil când spune: „Les lois sont établies pour procurer

aux hommes la plus grande somme d'utilité possible. Une science juridique qui aboutirait à des solutions injustes ou dangereuses (science mécanique aveugle) serait fautive, elle irait contre son but. La méthode logique ne doit donc pas être employée seule; elle doit être tempérée par des considérations d'utilité et d'équité. S'il y a une mesure à garder pour que le juge ne substitue pas sa pensée à la loi, il ne faut pas que la loi, interprétée mécaniquement se retourne contre son but, qui est le bien social".

Ihering declară că scopul pe care legea voințe să-l atingă, trebuie să fie regulatorul suprem al deciziunilor judecătorești.

Ori, în problema evacuărilor, care ne ocupă, scopul legii din Aprilie 1922, este — după cum am desvoltat ideea mai sus — interesul primordial al familiei, ca bază de formațiune a națiunii, și interesul de Stat, de a se da puțină imediată familiei de a avea toată locuința necesară traiului ei normal și decenței moravurilor. Pentru această considerațiune, legiuitorul a dictat măsura evacuării chiriașilor, a impus procedura de celeritate a legii proprietarilor, și a prescripș formal o evacuare extrem de urgentă, pe ziua de 23 Aprilie 1922 sau dela 26 Octombrie 1922. Pornind dela această idee și dela acest scop necontestat al legiuitorului, o interpretare sănătoasă a aplicațiunii legii nu poate duce la așa întârziere a aplicațiunii ei, încât să devină inaplicabilă în realitate, de oarece scopul legii, de așa utilitate, încât a fost proclamată de ordine publică, ar fi compromis.

Dealtminteri, nici legea dela 1922, nici legea proprietarilor și nici legea organică a Casației nu autoriză interpretarea dată de jurisprudență, atât în cestiunea suspendării cât și în cestiunea termenului de judecată la Casație. Intr'adevăr, legea din 1922 dispune ca judecata evacuărilor să aibe loc cu procedura legii proprietarilor, adică urgent de tot, și totodată ca evacuarea să se facă la 23 Aprilie 1922 și cu începere dela 26 Octombrie 1922. Față de această dispozițiune de ordine publică, exprimată în termeni imperativi (evacuarea se va face"). Tribunalele, sezizate de o cerere de suspendare proiectată și menită să întârzie evacuarea după data fixată de lege, sunt în drept s'o refuze, mai ales când suspendarea e cerută conform dispoziției facultative din art. 68 legea Casației. Dar chiar, în cazul când cererea de suspendare s'ar întemeia pe legea proprietarilor, ea poate sau trebuie să fie refuzată, pentru următoarele motive:

A) Art. 11 din legea proprietarilor dela 1903 este o dispoziție în materie particulară, o regulă care privește raporturile de interes privat ale proprietarilor și chiriașilor și care provin din exercitarea stipulațiunilor convenționale; fiind deci vorba de plata chiriei, de despăgu-

biri pentru reparațiuni sau de violarea altor obligațiuni de interes privat, se înțelege puțința suspendării executării hotărârei, până la pronunțarea instanței superioare. Dar în materia evacuărilor în interesul locuinței familiei, este imperiul legii care proclamă dispoziția evacuării de ordine publică, nu se poate da pas interesului privat al chiriașilor asupra interesului de ordine publică a familiei proprietarilor, nu se poate sancționa voința întesului particular de a suspenda executarea contră voinței de evacuare decretată de lege de ordine publică, fără a se distruge noțiunea însăși de ordine publică, fără a se înfrânge voința legiuitorului condusă de un interes general, mai presus decât dreptul particular. Dacă se poate pricepe, în legea proprietarilor dela 1903, suspendarea executării evacuării pentru neplată de chirie la termen, în schimbul depunerii a două câșturi de chirie, cum s'ar putea, însă, explica suspendarea evacuării, cerută de interesul primordial al familiei, pe baza depunerii chiriilor?

Intrebarea este destul de elocuentă.

B) Dacă rămâne chiriașul în drept să atace cu recurs hotărârea de evacuare, o cerere de suspendare a executării potrivit art. 68 din legea Casației, trebuie respinsă, mai ales când recursul este formulat printr'o cerere nemotivată, fără termen, și când suspendarea are menirea să întârzie evacuarea după epocile fixate de legea din 1922: art. 68 dă, când este în posesia unui imobil, puțința de apreciere, deci facultatea de respingerea suspendării executării, nici odată mai necesară și mai imperioasă ca în cazul evacuărilor de natura celor prevăzute de art. 3 din lege.

Instanțele de fond, orientându-se de scopul legii din Aprilie 1922 (art. 2), și având în vedere caracterul de ordine publică al legii, trebuesc, în interpretarea ei, să îndepărteze deducțiunea care are drept rezultat s'o paralizeze și chiar s'o suprimă; instanțele de fond într'o bună interpretare juridică, nu trebuie, din dispoziția care prevede pentru judecata cererilor de evacuare procedura legii proprietarilor, să deducă aplicațiunea și acelor texte din legea proprietarilor, care sunt în contradicție și pot compromite scopul de ordine publică proclamat în mod formal. De altfel partea finală din art. 4 al legii dela Aprilie 1922 menționează că orice dispoziție contrarie se abrogă — și dispoziția care ar permite întârzierea evacuării peste termenele legii, este contrarie scopului legii.

Motivale interpretării la Înalta Curte de Casație, după care judecata recursului în materia evacuărilor urmează după filierea termenelor obișnuite (2 luni dela comunicare pentru introducerea recursului, 2 luni dela înregistrarea lui pentru depunerea motivelor, etc.), nu sunt hotărâtoare și nu pot determina convingerea,

În primul rând, interpretarea dată de instanța supremă, prin enormitatea și absurditatea consecinței, nu numai se depărtează de la scopul legii, dar ea lovește direct în acest scop și îl compromite în mod grav; lucrul este inadmisibil. Dacă asemenea interpretare nu poate fi atribuită jurisprudenței instanțelor de fond, ea poate fi încă mai puțin îngăduită Curții de Casație, a cărei rol este acela de a impune, fie cu autoritate morală, fie cu autoritate legală și obligatorie (în secțiuni-unite), aplicațiunea legii, pentru a se atinge scopul ei.

Cuvintele lui Ihering, cuvintele lui Planiol, regula de interpretare a unei dispozițiuni declarată de ordine publică, necesitatea de a îndeplini scopul legii de ordine publică și, pentru aceasta, a interpreta dispozițiunile fiecărui articol și de amănunt în armonie și corespunzând scopului, care a determinat confecționarea legii, le credem îndestulătoare pentru a evidenția netemeinicia jurisprudenței Înaltei Curți, ca și a instanțelor de fond.

În al doilea rând, art. 42 din lege organică a Curții de Casație prevede excepțiunea la regula depunerii motivelor în termen de 2 luni de la înregistrarea recursului, în cazurile când pentru judecare legea prevede un termen mai scurt de 8 zile, și atunci motivele de recurs se depun 8 zile înaintea primei zile de înfățișare. Legea nu vorbește aci de termenul de judecare arătat în legea Casației, ci de acela din legile, cărora aparțin materiile aduse înaintea Justiției,

Nimeni nu contestă că e vorba de acele legi care prescriu ele judecata urgentă sau termenul anume al judecății. Se susține însă în actuala interpretare a Casației, că acele legi trebuiesc să declare ele că judecata recursurilor se va face în 8 zile de la introducere, spre a se aplica excepțiunea din art. 42 precitat, și prin urmare, că excepțiunea nu se va aplica atunci când legile prevăd termene mai scurte de o lună pentru judecată, în mod general, fără a anunța instanța de recurs. Totuși Înalta Curte de Casație — abia acum 3 ani — decisese contrariul, prin decizia No. 67 din 1919 a s. II-a, în urma incidentului de nulitate ce am ridicat eu însu-mi. În speța de atunci intervenise decizia No. 101 din 1919 a Curții de Apel, s. III-a, conform art. 13 din legea proprietarilor, și era atacată în recurs, dar recurentul depusese motivele de recurs peste termenul de 8 zile, de aceea am cerut anularea lui. Curtea, pe considerațiunea art. 13 din legea proprietarilor, combinat cu art. 400 pr. civ. prescrie judecata contestațiunilor în cel mult 8 zile, urgent, deci mai scurt de o lună de zile, arată că motivele urmau a fi depuse în termenul excepțional din art. 42, al. 2, și a admis incidentul, anulând recursul.

Astfel, potrivit deciziunii menționate, în materia

legii proprietarilor și în chestiuni de ordin curat privat, judecata recursului contra unei hotărâri de evacuare se face în cel mai scurt timp posibil, fixându-se dela început un termen de judecată scurt, core obligă pe recurent a depune urgent motivele de casare; iar, în materia evacuărilor după noua lege din 1922, declarate de ordine publică, și orânduite a se face la 23 Aprilie și 26 Octombrie 1922, recursurile se judecă după 3—4 luni. Două considerațiuni puternice justifică exactitatea interpretării dată la 1919 de s. II-a a Casației și netemeinicia interpretării actuale: pe de o parte, că nu se poate admite ca materiile extrem de urgente, declarate de lege, și care aparțin din această cauză secțiunilor de vacanță, să se transforme la Casație prin procedura termenelor, în afaceri urgente cu termene lungi; pe de altă parte, art. 42 din legea Casației nu cere formal ca legea să declare obligațiunea de judecată în termen scurt la Casație, din contră el se exprimă în termeni generali, așa că dacă o lege, ca aceea din Aprilie 1922, de ordine publică, combinată cu procedura legii proprietarilor, prescrie o judecată urgentă, în termen de 8 zile (art. 5 și 13 legea proprietarilor), și indică imperativ datele de evacuare, pentru atingerea scopului său de interes general, recursul urmează să fie judecat după aceeași normă, urgent, în termen scurt, de 8 zile, etc., încât imediat după plata taxelor de citațiuni, trebuiește fixat un termen scurt, cu obligația pentru recurent a depune motivele de casare potrivit alin. 2 din art. 42 al legii Curții de Casație.

În al treilea rând, art. 46 din legea Înaltei Curți dispune că pricinile se sorocesc după rândul intrării, afară de cele urgente, care au precădere, și sunt urgente cele declarate de legi sau de secțiunea respectivă a Curții. Pe baza acestei dispozițiuni de lege, este necontestabil că o afacere declarată urgentă printr-o lege de ordine publică va trebui sorocită în termen scurt cu precădere, că ea va trebui să fie rezolvită în termenul scurt indicat de lege, prin urmare sorocită, în speță, în termen mai mic de o lună de zile, cu obligațiunea depunerii motivelor în termenul de 8 zile, etc.

De altfel art. 42, al 1, din legea organică a Înaltei Curți vizează — fără discuțiune posibilă — afacerile de drept comun, care se judecă în ședință publică și în privința cărora Justiția are o mai largă putere de apreciere pentru a se pronunța asupra suspendării executării hotărârei definitive de fond, supusă Casațiunii. Acest articol, însă, nu vizează, nu poate viza litiigiurile de evacuare, după dispozițiunile legii din Aprilie 1922, fiindcă, în conformitate cu art. 12, al. 3, se judecă la Casație în Camera de consiliu și cu debateri sumare; considerațiune de o valoare deosebită

și argument direct de text, în măsură să înlăture interpretarea nerațională ce combatem,

În fine, chiar dacă am admite, prin ipoteză, că ar lipsi seria abundentă a argumentelor dezvoltate aci, spre a face să triumfe interpretarea superioară a adevăratei jurisprudențe, al cărei rol este să aplice legea pentru a o pune în pozițiune ca să-și atingă scopul ei (mai cu seamă în materie de ordine publică) — totuși, față de absurditatea enormă a consecințelor deduse din textele de aplicațiune ale legii, jurisprudența are menirea, pentru îndeplinirea țelului ei și respectarea scopului legii, a cărei aplicațiune i s'a atribuit, să armonizeze textele, să degajeze spiritul lor superior, și să tempereze consecințele absurde, care se întore împotriva spiritului legii, și pe care le invoacă simpla metodă logică, seacă și sterilă.

Și nu cerem nimic împotriva conștiinței înalte și probității profesionale a magistraților noștri. Cerem numai ca, în mijlocul supraîncărcării de lucru, la care îi silesc numărul mare al proceselor, să țină deșteptat spiritul vivificator, de care se simte o mare nevoie în toate activitățile, și pe care nu l'au omis operele merituose ale Jurisprudenței.

Nu trebuie uitat că, de pildă, cu toată dispoziția art. 1328 C. Nap. (1182 C. Civ. rom.) care supune actele semnătură privată necesității datei certe, pentru a deveni opozabile, doctrina și jurisprudența franceză ca și cea românească, motivând nevoia de a tempera efectele acestei dispozițiuni, exclud chitanțele de plata procentelor, de plata chiriilor și arenzilor (a se vedea Aubry-Rau, T. 8 paragraful 756). Nu trebuie uitat că, deși există regula de drept, că închirierea sau arendarea unui lucru indiviz, aparține numai tuturor coproprietarilor, însă jurisprudența a decis că, în cazul când unul sau mai mulți coproprietari ar fi în nepuțință de orice fel ca să consimtă la un act, devenit necesar, ceilalți sunt în drept a încheia actele de locațiune, în interesul tuturor și pentru a nu lăsa bunurile improductive, așa că rigoarea principiului de drept trebuie temperată (a se vedea Carpentier, Répert. général alphab., T. 7, Pag. 42, No. 192 din 1897). Chiar acum, recent de tot, Inalta Curte, s. III-a, având să interprete legea din 2 Sept. 1920 relativă la pensiunile de război, a complectat o lacună a legii, în sensul că a decis să se calculeze soldele după aceeași normă, nu numai pentru aceia ce efectiv au luat parte la război (și pe care îi numește legea) dar și pentru urmașii lor (nenumiți de lege). Și mai sunt exemple de această natură!

Cred, cu convingere adâncă de tot, că explicațiunile ce preced, mi-au dat dreptul să formulez protestațiunea ce conține prezentul articol, sperând că, după o nouă revizuire a chestiunii, se va determina mișcarea

în spiritele juridice, care să aducă soluțiunea justă și echitabilă în chestiunea legii din 1922, după cum s'a întâmplat cu legea vamală.

Ion D. Filitti

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

Secțiuni-Unite

Audiența de la 14 Septembrie 1922

Președenția D-lui V. Romniceanu, Prim Președinte

Int. Cămărășescu cu Casa de Depuneri și Consemnațiunii

MANDAT.—MANDAT DAT DE MAI MULȚI ASOCIAȚI ÎNTR'UN ANUMIT SCOP.—DREPTURILE MANDATARULUI.—PERSONE MORALE.—ART. 27 DIN CONSTITUȚIE.—ART. 1597, 1609 ȘI 1610 C. CIVIL.

În virtutea dreptului recunoscut prin art. 27 din Constituție, se pot asocia mai multe persoane într'un anumit scop și să dea mandat uneia sau mai multora dintre ele pentru a face diferite acte în interesul scopului urmărit de asociațiune.

Mandatul însă conferit în astfel de condițiuni nu indituște pe mandatar să ceară ulterior în numele său personal îndeplinirea obligațiunilor contractate de el în numele acelora ce i-au dat mandatul.

No. 180. — Respins recursul făcut Em. Cămărășescu și contra decizii No. 83/915 a Curții de apel Galați s. II în proces cu Casa de Depuneri și Consemnațiunii.

S'a citit raportul făcut în cauză de d-l Consilier Al. Alessiu. S'au ascultat d-l avocat Minei în dezvoltarea recursului, d-l avocat Cristea în combateri și d-l Procuror General N. Procopescu în concluziuni.

Curtea deliberând,

Având în vedere partea I-a și II-a a motivului de casare trimis în cercetarea secțiunilor-unite.

I. „Violarea principiului de drept în materie de persoane morale care nu pot avea nici o personalitate juridică decât în virtutea unei legi și dela promulgarea ei.

II. Violarea art. 1607 și 1610 c. civ., rea aplicarea a art. 1597 c. civ. și art. 15 din regulam. Casei de Depuneri.

„Instanța de fond stabilind ca Casa de Depuneri nu trebuie să restituie recurenților personal depozitul aflat la acea instituțiune, ci numai cercului militar, care la 1896 n'avea personalitate juridică, violează textele de mai sus“.

Având în vedere că, în anul 1913, Locot. Filoștratu, casierul Cercului Militar din București, prezentându-se la Casa de Depuneri, ridică pe temeiul unei adrese falsificate, o sumă în efecte din care o parte fusese depusă de Int. Cămărășescu, în calitate de președinte al Cercului Militar din București. Filoștratu este osândit pentru acest fapt de instanțele penale militare, iar în anul 1909 Cercul Militar, ca mandatar al moștenitorilor intendanțului Cămărășescu, chiamă în judecată pe Casa de Depuneri, cerând a fi obligată la res-

tituirea efectelor liberate lui Filostrate. Această acțiune este respinsă de Trib. Ilfov s. I și apoi Curtea de Apel Buc. s. I, prin deciziunea No. 237 din 1911 care însă este casată de această Inaltă Curte s. I. Curtea de Apel din Galați s. I, judecând afacerea în urma trimiterii ce i s'a făcut, a respins de asemenea acțiunea prin deciziunea atacată cu recursul de față.

Având în vedere că Curtea de Apel din București a respins acțiunea moștenitorilor Intendantului Cămărășescu pentru motivul că efectele sustrase nu aparțineau acestuia în momentul depunerii și sustragerii, ci Cercului Militar din București și că, deși Cercul nu avea în acel moment personalitate juridică, totuși forma o asociațiune de fapt permisă de lege ale cărei drepturi și obligațiuni au trecut de drept asupra persoanei juridice recunoscută ulterior de stat sub aceeași denumire.

Având în vedere că moștenitorii lui Cămărășescu au cerut casarea deciziunii Curții din București pentru că Cercul Militar neavând în momentul depunerii personalitate morală nu se poate stabili între Cercul Militar și Casa de Depuneri legătura juridică rezultând dintr'un contract de depozit. Iar această Inaltă Curte secția I, admitând motivul a casat deciziunea Curții din București.

Având în vedere că Curtea de Apel din Galați s. II pentru a respinge apelul și acțiunea moștenitorilor intendantului Cămărășescu, se întemeiază pe considerațiunea că acest din urmă nu a făcut depunerea în numele său personal și că deci, indiferent de chestiunea de a se ști dacă Cercul Militar era o simplă asociațiune sau o persoană morală, Cămărășescu nu poate cere personal restituirea sumei depuse; că, în afară de aceasta, modul de alcătuire al Cercului Militar, îndrituia Casa de Depuneri ca să-l considere ca o autoritate, ca un așezământ de utilitate publică, recunoscut de autoritatea militară, și ca un organ absolut necesar corpului ofițeresc; mai departe, Curtea întemeiază ideia obligațiunii Casei de Depuneri de a restitui efectele numai casierului Cercului pe dispozițiunea art. 22 din regulamentul Casei și arată că Filostrate era casierul Cercului ales de către comitet, căruia toți asociații i-au încredințat sarcina de a administra averea Cercului, asociațiunea fiind responsabilă de faptele alesului său. Conchizând, Curtea arată că a existat din partea intendantului Cămărășescu și o vină rezultând din faptul că a încredințat lui Filostrate recipisele efectelor, fapt care înlătură obligațiunea de restituire a Casei de Depuneri.

Având în vedere că deciziunea Curții din Galați a fost atacată de recurenți, cari susțin că Cercul Militar ne fiind persoană morală la data depunerii, obligațiunea de restituire nu putea lua naștere față cu dânsul și

că nu putea fi privit ca un stabiliment de utilitate publică cât timp nu avea personalitate juridică.

Că, cercetarea acestor motive a fost dedusă în judecata Secțiunilor-Unite de secția I a acestei Inalte Curți prin jurnalul No. 1955 din 9 Decembrie 1921 pentru motivul că potrivit art. 65 din legea organică a Curții, decizia Curții din Galați a fost atacată de parte pentru aceleași motive ca și acele invocate în contra deciziunii Curții din București.

Considerând că în virtutea dreptului recunoscut prin art. 27 din Constituțiune, mai multe persoane se pot asocia într'un anumit scop și să dea mandat uneia sau mai multora dintre ele pentru a face diferite acte în interesul scopului urmărit de asociațiune.

Că însă un mandat conferit în astfel de condițiuni, nu îndrituește pe mandatar ca să ceară ulterior în numele său personal îndeplinirea obligațiunilor contractate de el în numele acelora, ce i-au dat mandatul.

Considerând că Curtea de Apel constatând că asociații întruniți sub denumirea de Cerc Militar au încredințat celor cari formau Comitetul Cercului însărcinarea de a administra averea asociațiunii și că acești din urmă la rândul lor au dat o asemenea delegațiune casierului, a stabilit astfel existența unui mandat.

Că, această constatare, care are drept consecință stabilirea unui contract de depozit între mandatar și Casa de Depuneri, nu violează principiile invocate prin motivele de casare cu privire la existența persoanelor morale, dat fiind mai ales că Curtea din Galați arată că respinge acțiunea bazându-se pe existența unui asemenea mandat, indiferent de chestiunea de a se ști dacă Cercul Militar era o simplă asociațiune sau o persoană morală.

Că, dacă este exact că pe lângă acest motiv, Curtea de fond se mai sprijină și pe alte considerațiuni vizate prin motivele de recurs, totuși aceasta nu poate atrage casarea deciziunii câtă vreme ea se menține pe motivul enunțat mai sus care justifică soluțiunea dată.

Că, prin urmare, motivele deduse în judecata Secțiunilor-Unite nu pot atrage casarea deciziunii Curții de Apel din Galați.

Pentru aceste motive, respinge.

TRIBUNALUL JUDEȚULUI TECUCI

Audiența de la 8 Iunie 1920

Președenția D-lui V. Gh. Ioan, Președinte.

Ioan Chirilă Rugină cu Marghioala Costache Milică.

PRESCRIPTIA INSTANTANEE. — LUCRURI MOBILE. — DOVADA CONTRARIE. — ART. 1909 C. CIV.

Simpla posesiune a unor lucruri mobile constituie un titlu pentru cel ce posedă, fără a fi obligat a proba cauza legitimă a achiziției lor,

iar acel ce pretinde că aceste lucruri sunt ale sale, îi incumbă datoria de a dovedi aceasta.

Tribunalul,

Având în vedere acțiunea intentată de Ioana Chirilă Rugină, văduvă, din comuna Buciumeni, contra Marghioalei Costache Milică cu autorizația soțului său Costache Milică, tot din Comuna Buciumeni, având de obiect restituirea unei vaci cu vițel și fructul ei, iar în caz contrar a i se plăti suma de 3600 lei, cu procente și cheltuieli de judecată.

Având în vedere concluziunile puse de ambele părți litigante și actele ce formează dosarul cauzei, în fapt rezultă următoarele:

Pe la începutul lunii Decembrie 1918, încetând din viață soțul reclamantei și neavând bani pentru înmormântare, se adresează pârâtei, cu care reclamanta convine, de a-i vinde vaca ce face obiectul acțiunii cu suma de 1200 lei, iar mai târziu în Octombrie 1919, reclamanta revenind la convenția încheiată, intentă acțiunea de față, a cărei temeinicie urmează a fi cercetată.

În drept, două sunt ipotezele de discutat: a) când reclamanta se consideră proprietara obiectului din litigiu și b) când proprietatea se consideră a soțului.

In prima ipoteză:

Având în vedere că proprietatea vacii cu vițel ce formează obiectul acțiunii și care se posedă de pârâtă, emanând direct de la reclamantă, urmează a vedea cari sunt principiile ce regulează această proprietate.

Având în vedere că, această materie a proprietății lucrurilor mișcătoare este guvernată de textul art. 1909 c. civ., după care lucrurile mișcătoare se prescriu prin faptul posesiunii, fără să fie trebuință de vre-o scurgere de timp.

Că, de aci rezultă în mod necontestat, că simpla posesiune a unor lucruri mobile, constituie un titlu pentru cel ce le posedă, fără a fi obligat a proba cauza legitimă a achiziției lor, iar acel ce pretinde că aceste lucruri sunt ale sale, îi incumbă datoria de a dovedi aceasta; probă care se poate face după cazuri, așa: în cazul când s'ar pretinde că actualul posesor nu ar fi de cât un detentor cu titlu precar, atunci dovada va fi aceea rânduită de art. 1191 și urm. c. civ. adică, proba literală, dacă valoarea litigiului este mai mare de 150 lei, și proba testimonială, presupunții, când valoarea este inferioară acestei sume, sau când reclamantul se găsește în cazul art. 1198 c. civ.

Că, posesiunea câștigată în virtutea art. 1909 c. civ. este o posesiune exercitată în nume de proprietar și cu bună credință, deci o posesiune ce duce la prescripție, bazată pe considerațiunea că, combinat menționatul text, cu acel din art. 1854, rezultă pri-

mul element, că posesiunea se face în nume de proprietar, și din combinația aceluiaș text cu art. 1899, rezultă al doilea element, al bunei credințe, sarcina probei relei credințe, incumbă aceluia ce o invoacă; deci în ochii legiuitorului posesiunea instantanee a art. 1909, redă aceluia ce o exercită și calitatea de proprietar al lucrurilor mobile.

Că, în ipoteza a doua când obiectul din litigiu se consideră a soțului, reclamanta ne fiind moștenitoare, nu poate avea nici calitatea de a intenta acțiunea de față.

Că, urmând deslegarea speciei, în cadrul primei ipoteze, principial fiind stabilite normele de urmat; în fapt, însuși reclamanta, s'a însușit cazul, că obiectul mobil i-a fost luat fără voia sa, îmbrățișând ast-fel tema art. 1909 al. 2, folosindu-se de dovada cu martori prescrisă ee art. 1198 c. civ.

Că, în adevăr, în ședința de la 11 Decembrie 1919, reclamanta își propune să facă dovada cu martori, că vaca în litigiu, i-a fost luată cu forța, într'o seară din luna Decembrie 1919, de către Ion Rugină care a dat'o pârâtei Marghioala C. Milică, dovadă care fiind din acele prevăzute de lege, i-a fost admisă de tribunal.

Că, din martorii audiați, atât în ziua de 22 Decembrie 1919, propuși de reclamantă, cât și din acei audiați în ziua de 22 Martie 1920, propuși de pârâtă, rezultă indubitabil că, departe ca vaca să fi fost luată cu forța, din contră reclamanta pentru cazul de a avea bani necesari, pentru înmormântarea soțului său, a vândut vaca pârâtei, în posesia cărei se găsește, cu suma de 1200 lei, aceasta o spun categoric și toți martorii pârâtei.

Or, în asemenea situație, evident este că reclamanta departe de a face proba ce și propusese, din contră rezultă aceia ce nici nu mai era necesar, din punct de vedere al principiilor stabilite prin texte positive, că, pârâta exercita posesia asupra lucrului mobil din litigiu, în nume de proprietar și cu absolută bună credință.

Că, în asemenea caz, pârâta fiind proprietara vacii din litigiu, față de cele desvoltate, urmează a considera acțiunea de față ca nefundată și ca atare a o respinge.

Văzând și cererea de cheltuieli de judecată făcută de pârâtă, care apreciindu-se se fixează la suma de 50 lei.

Pentru aceste motive, redactate de D-nul Președinte V. Gh. Ioan, respinge acțiunea ca nefundată etc.

Semnati: V. Gh. Ioan, Em. Dumitrescu.

Administrația revistei roagă pe d-nii abonați în întârziere a'i trișnitate costul abonamentului rămas neachitat.